

[SS057]

Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-12'nin Türk Kültürüne Uyarlanması

Handan Terzi¹, Ayşegül Akca², Sultan Ayaz Alkaya³

¹Ankara Medipol Üniversitesi

²Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

³Gazi Üniversitesi

Amaç: Bu araştırma Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeğinin (Health Literacy Survey-Europe [HLS-EU-19-12Q]) 12 maddeli versiyonunun Türkçe geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla kesitsel-metodolojik tipte planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırma evrenini Ankara'nın bir ilçesindeki iki farklı aile sağlığı merkezine kayıtlı olan 18 yaş ve üzeri yetişkin bireyler oluşturmuştur. Araştırma örneklemini ölçek madde sayısının en az 5-10 katı kuralı temel alınarak belirlenmiştir. Araştırmaya, gönüllü toplam 192 yetişkin dahil edilmiştir (n=192). Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu ve Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-12 (ASOY-12) kullanılmıştır. Veriler çevrimiçi olarak Mayıs-Temmuz 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Dil, içerik ve yapı geçerlilikleri ile iç tutarlılık güvenilirlik testleri kullanılmıştır. Ölçeğin kapsam geçerliği Davis Tekniğine uygun olarak beş uzmandan görüş alınarak yapılmıştır. Veriler IBM SPSS 25.0 ve IBM AMOS 24.0 programları kullanılarak değerlendirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği açıklayıcı faktör analizi (AFA) (n=120) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) (n=72) yöntemleriyle incelenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliği Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. Ölçeğin zamana göre değişmezliği ilk uygulamadan dört hafta sonra yapılan tekrar test yöntemi (n=32) ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyi 0.05 alınmıştır (p<0.05). Araştırmanın yapılabilmesi için gerekli yazılı izinler, etik kurul izni ve katılımcılardan bilgilendirilmiş onamları alınmıştır.

Bulgular: Katılımcıların yaş ortalaması 30.17±10.37 (min.18-max.61) idi. Ölçeğin kapsam geçerlik indeksi madde bazında 0.80-1.00 ölçek bazında 0.96 idi. Veri setinin faktör analizi için uygun olduğu belirlendi (KMO= 0.898, X²=604.889, p<0.001). AFA'da ölçeğin tek boyutlu yapısı korunmuş, çıkarılan madde olmamıştır. Madde faktör yüklerinin >0.30 olduğu bulunmuştur. DFA'da model uyum indislerinin iyi uyum gösterdiği belirlenmiştir. Ölçek maddelerinin ilk ölçüm ile ikinci ölçüm korelasyon katsayılarının >0.25 ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0.886 olduğu, ölçeğin toplanabilir özellikte olduğu ve ölçekte tepki yanlılığının olmadığı bulunmuştur. Ölçeğin sınıf içi korelasyon katsayısının >0.80 olduğu belirlenmiştir (p<0.05).

Sonuç: ASOY-12'nin Türk yetişkin popülasyonunun genel sağlık okuryazarlığı düzeyinin belirlenmesinde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Geçerlik analizi, ölçek, sağlık okuryazarlığı

Adaptation of The Health Literacy Survey-Europe-Q12 into Turkish Culture

Handan Terzi¹, Ayşegül Akca², Sultan Ayaz Alkaya³

¹Ankara Medipol University

²Ankara Yıldırım Beyazıt University

³Gazi University

Objective: This research was planned as a cross-sectional-methodological type to evaluate the Turkish validity and reliability of the 12-item the Health Literacy Survey-Europe (HLS-EU-19-12Q).

Materials-Methods: The population consisted of adult individuals registered to two-family-health-centers in a district of Ankara. The sample was determined based on at least 5-10 times the number of scale items rule. Voluntary 192 participants were included (n=192). A questionnaire and Turkish-Health Literacy Survey-Europe-Q12 (HLS-EU-19-12Q-TR) were used to collect data. The data was collected online in May-July, 2023. Language, content and construct validities and internal consistency reliability tests were used. The content validity was determined by expert opinion methods from five experts according to the Davis technique. The data were evaluated via IBM-SPSS 25.0 and AMOS 24.0 programs. The construct validity was examined by exploratory (EFA)(n=120) and confirmatory factor analysis (CFA)(n=72). The internal consistency was evaluated with Cronbach's alpha coefficient. The invariance of the scale over time was evaluated by the retest method(n=32) four weeks after the first application. Statistically significance level was accepted as 0.05 (p<0.05). Necessary ethical and written permissions and informed consent from the participants were obtained.

Results: The mean age was 30.17±10.37 (min.18-max.61). The content-validity-index was 0.80-1.00 on the items basis and 0.96 on the scale basis. The dataset was found as suitable for the factor analysis (KMO=0.898, X²=604.889, p<0.001). In EFA, the one-dimensional structure was preserved, and no items were removed. Item-factor loadings were >0.30. In CFA, the model fit indices were in good fit. The correlation coefficients of the scale items between the first measurement and the second measurement were >0.25 and statistically significant. The Cronbach's alpha was 0.886, the scale was additive, and there was no response bias. The intra-class correlation-coefficient was >0.80 (p<0.05).

Conclusion: The HLS-EU-19-12Q-TR was a valid and reliable measurement tool in determining the health-literacy level of the Turkish-adult-population.

Keywords: Validity analysis, scale, health literacy